

Tijd voor integrale aanpak brandrisico

Al jarenlang hebben we duidelijke regels om de brandveiligheid van de gebouwen waarin we wonen, werken en recreëren te bewaken. Maar met de toename van risico's in de gebouwde omgeving wordt het volgens Aldo de Jong toch tijd voor een andere benadering.

Mocht er ondanks de duidelijke regels onverhoopt iets misgaan, dan is wettelijk geregeld dat binnen korte tijd de brandweer ter plaatse is. Zo hebben we verschillende veiligheidsmarges ingebouwd en vertrouwen we erop dat onze veiligheid voldoende is gewaarborgd door het systeem van voorschriften, normen en wettelijke regels.

De meeste slachtoffers vallen jaarlijks in woningbranden (volgens voorlopige tellingen 39 in 2010). De vraag is of het aantal jaarlijkse slachtoffers de belangrijkste basis moet zijn voor de brandveiligheidseisen. De risico's als gevolg van brand in de gebouwde omgeving nemen steeds verder toe: we bouwen steeds groter, complexer, in hogere dichtheid. We stapelen functies, willen uitdagende architectuur. Meer factoren dan bouwtechnische eisen spelen een rol: veiligheid van de directe omgeving, of mogelijk van een regio; directe en indirecte economische schade; handhaving van de openbare orde; volksgezondheid.

Chemiepack

Na de brand bij Chemiepack in Moerdijk, begin januari, slaan giftige rookdeeltjes tot ver in de omtrek neer. Het wegstromen van bluswater dreigt een plaatselijke milieuramp te veroorzaken. En uit onderzoek van de grote verzekeraars naar de brand in Stein, eind 2009, waar een winkelcentrum in vlammen opging, bleek dat een

derde van de bedrijven die zijn getroffen door brand, failliet gaat. De effecten zijn groter dan de brand. Vele recente projecten kennen elk hun eigen brandveiligheidsrisico's. Dit maakt een nieuwe kijk op brandveiligheid noodzakelijk. Zo zal de ondertunneling van de A2, die inmiddels gereed is, naar verwachting pas medio 2012 in gebruik worden genomen, omdat het Rijk en de gemeente Utrecht het oneens zijn over de veiligheidsmaatregelen. Langs dezelfde A2, maar ook langs de A4, is, direct grenzend aan de snelweg, een strook bedrijven gebouwd als onderdeel van een geluidsscherm. Brand in een daarvan kan grote gevolgen hebben voor de verkeersdoorstroming op de snelweg. Het hoofdkantoor van

Verbinden kennis
op diverse
terreinen es -ent' eel

Unilever in Rotterdam van JHK architecten is vormgegeven als een gigantische drielaagse brug, die 'zweeft' boven het fabrieksterrein. Op dit moment wordt op de Wilhelminapier in Rotterdam gebouwd aan de verticale stad 'De Rotterdam' van Rem Koolhaas. Dit gigantische, multifunctionele gebouw met 160.000 vierkante meter vloeroppervlak, combineert functies als parkeren, wonen, logies, winkels, kantoren, horeca en theaterfuncties in één zeer compact gebouw aan de Nieuwe Maas waarop 24 uur per dag schepen met gevaarlijke stoffen varen. Elk van deze projecten heeft zijn eigen risico's als we kijken naar brandveiligheid in brede zin. We kunnen ons niet blijven verschuilen achter bouwtechnische en gebruiksvoorschriften als criterium voor brandveiligheid. Deze verouderde voorschriften hebben een wankel wetenschap-

pelijke basis uit een ver verleden en zijn vooral gericht op het voorkomen van slachtoffers. Directe schade, gevolgschade, externe veiligheid en volksgezondheid spelen nauwelijks een rol.

Aanpak

Dat moeten we anders aanpakken. Hoewel het van groot belang is dat de overheid minimale voorschriften opstelt, is het minstens zo belangrijk meer ruimte te geven binnen de ontwikkeling van specifieke projecten om te komen tot op maat gemaakte maatregelen. We moeten brandveiligheid integraler benaderen; het mag geen sluitstuk zijn waarbij we aan het eind van het ontwerpproces een lijst maatregelen afvinken. Het inpassen van maatregelen moet integraal deel uitmaken van het gehele ontwerpproces, vanaf het eerste begin van de ontwikkeling. We moeten naar een situatie waarin we de kansen op brand inventariseren en daarna analyseren welke effecten brand zou kunnen hebben op bijvoorbeeld economisch gebied, openbare orde en volksgezondheid. Vervolgens moeten we de consequenties bekijken als we deze risico's willen verkleinen. Verbinden van kennis op deze terreinen is hierbij essentieel. Het komt erop aan dat keuzes worden gemaakt tussen aanvaardbaarheid van risico's en kosten van het vermijden ervan, waarbij niemand zich kan verstoppen achter standaard voorschriften. Alle partijen (bouw, openbaar bestuurders, gebruikers) moeten zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid. Dit vergt een omslag in denken die hard nodig is om de gebouwde omgeving op verantwoorde wijze brandveilig te houden.

Aldo de Jong

Kennismanager bij SBR en zelfstandig architect.
SBR organiseert op 21 april het vijfde Nationaal Brandveiligheidscongres, in Spant, Bussum.
www.sbr.nl/nationaalbrandveiligheidscongres